

Koehandel in het Torentje

Door Frans W. Weisglas
Oud-Voorzitter Tweede Kamer en lid van de VVD.

VOLKSKRANT 28 april 2011

Op 2 maart vonden de verkiezingen voor de Provinciale Staten plaats. Op 23 mei kiezen de leden van de Staten de nieuwe Eerste Kamer. De politieke partijen hebben van de Provinciale Statenverkiezingen ditmaal vooral Eerste Kamer verkiezingen gemaakt. Dat is jammer voor het Provinciaal bestuur, maar wel begrijpelijk. Het is zeer de vraag of het VVD-CDA kabinet samen met gedoogpartner PVV een meerderheid in de Eerste Kamer haalt. Het voortbestaan van het kabinet hangt dus wellicht af van de uitslag van de indirecte verkiezingen op 23 mei.

Deze situatie onderstreept dat het ongewenst is dat de Eerste Kamer op deze indirecte wijze wordt gekozen. Het is voor de kiezers onbegrijpelijk en onbevredigend dat de uitslag van in feite Eerste Kamerverkiezingen pas na ruim twee maanden bekend is. Het is ook slecht voor het aanzien van de politiek dat de vraag of het kabinet een meerderheid in de Eerste Kamer haalt in handen ligt van een paar honderd Statenleden. En- nog erger- eigenlijk afhangt van de vraag hoe een heel klein aantal van die leden zal gaan stemmen over de paar restzetels in de Eerste Kamer die de doorslag zullen geven.

Ik vind dat de Eerste Kamer rechtstreeks door de kiezers moet worden gekozen. Het is goed wanneer daartoe door politieke partijen of het kabinet een wetsvoorstel zal worden ingediend.

Over de restzetels is inmiddels een ware koehandel ontstaan. Partijen en politici konkelen daarover in achterkamertjes. Voor de burger is het totaal onzichtbaar en ongrijpbaar wat daar gebeurt en wat er wellicht aan wie wordt toegezegd.

Inmiddels heeft deze koehandel zich ook tot het Torentje van de minister-president uitgestrekt. Premier Rutte heeft daar notabene in het bijzijn van PVV-leider Wilders het Zeeuwse onafhankelijke Statenlid Robesin zo ver gekregen om op een coalitiepartij te stemmen. Hoe dat is gebeurd en voor welke prijs is ook na het Kamerdebat daarover onduidelijk. Dat is op zijn minst gezegd weinig stijlvol en staatsrechtelijk op het randje.

De premier behoort zich, zeker in het Torentje, met staatszaken in het algemeen bezig te houden en niet met partijpolitieke kwesties, laat staan met dit soort onderhandelingen. De aanwezigheid van een fractievoorzitter – Geert Wilders – maakt deze gebeurtenis staatsrechtelijk nog onzuiverder. Waarom hij aanwezig was, is in het Kamerdebat wel duidelijk geworden. Het Zeeuwse Statenlid zal hoogstwaarschijnlijk stemmen op de PVV. Het is droevig dat de premier van een VVD-CDA coalitie en leider van een liberale partij zich inspant stemmen te verkrijgen voor een partij als de PVV.

Het is ongewenst dat op deze wijze over de samenstelling van de Eerste Kamer wordt beslist, maar als het dan toch gebeurt, is het een zaak voor de fractievoorzitters van de coalitiepartijen. Het ontvangen in het Torentje door de minister-president van een individueel Statenlid met als doel diens stem te ronselen is een verkeerde gang van zaken en behoort niet tot de taak van een premier van alle Nederlanders.

Ik ben overigens van mening dat het helemaal geen ramp is wanneer de coalitie en gedoogpartner PVV geen meerderheid in de Eerste Kamer krijgen. Dat is goed voor het dualisme tussen Parlement en kabinet en het zal de veel te grote invloed van de PVV op het kabinetsbeleid terug dringen. En wanneer iedereen- coalitie en oppositie- daar verstandig mee omgaat behoeft het echt niet het einde van het kabinet te betekenen.